

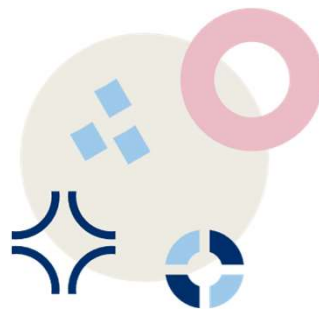
EU-maiden puhtaan siirtymän tuet 2023-2024

*Keskuskauppakamarin
valtioneuvoston analyysi*

10.7.2024

Johtava asiantuntija **Teppo Säkkinen**

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

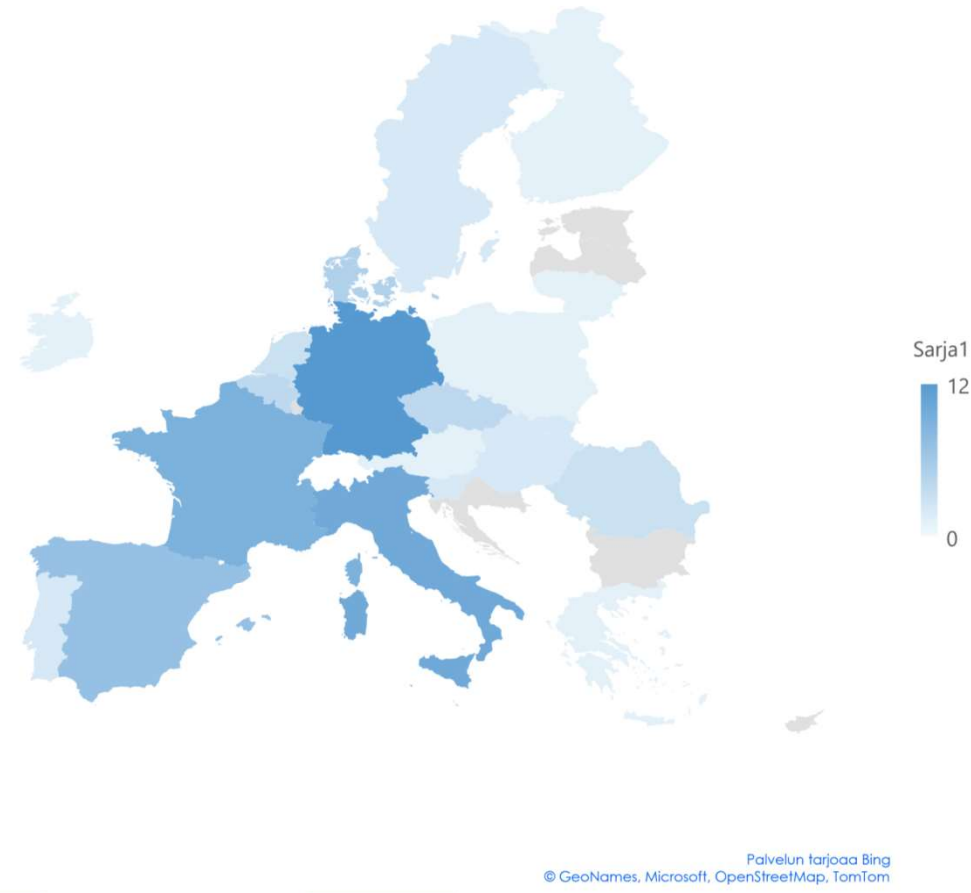
Tausta

- EU:n valtiontukisäännöt rajoittavat normaalioloissa jäsenmaiden maksamia valtiontukia, tavoitteena edistää tervettä kilpailua sisämarkkinoilla
- EU:n valtiontukisääntöjä löysätty 2020 alkaen eri syistä – korona, Venäjän sota ja energiakriisi, vastaus Yhdysvaltain IRA-pakettiin
- Painopiste siirtymässä **kriisituista teollisuuspolitiikkaan**
- Analyysissa tarkasteltu aikajänne 1.1.2023 – 5.7.2024
 - 2022 uudet energia- ja ympäristösuuntaviivat (CEEAG), kriisipuitteiden laajennus TCTF 3/2023
 - Lähde komission valtiotukitietokanta
- Arvioitiin 508 komission valtiontukipäätöstä 2023-2024, joista 73 kohdistui puhtaaseen siirtymään
- Tarkastelu: TCTF:n jaksot 2.5., 2.6. ja 2.8. sekä CEEAG:n jaksot, jotka tukevat puhdasta siirtymää
- Huom. puhtaan siirtymän tukia myös esimerkiksi aluetuissa
- Puhdas siirtymä (clean transition) = energiajärjestelmän ja teollisuuden irtautuminen fossiilisista polttoaineista

Lähes kaikki EU-maat ottaneet käyttöön puhtaan siirtymän tukiohjelmia

- Komissio hyväksyi 2023-2024 tukiohjelmia 20 EU-maalta 27:stä
- Yhteensä 73 erilaista tukiohjelmää
- Yhteissumma lähes 145 miljardia euroa, jakautuu useille vuosille
- Eniten ohjelmia suurilla jäsenmailla

Komission hyväksymät tukiohjelmat 2023-2024 (kpl)

Tukiohjelmien kohdentuminen

- **Uusiutuva energia – 108 miljardia euroa**
 - Uusiutuvan energian tuotanto ja investoinnit energiajärjestelmään
 - Sekä investointitukia että tuotantotukia jopa 10-20 vuoden ajalle
 - Esimerkiksi merituulivoima, aurinko, biokaasu
 - Vedyn tuotanto, jalosteet ja infrastruktuuri
 - Energiavarastot ja joustavuus

→ ***Fossiilisista polttoaineista irtautuminen***
- **Teollisuuden vähähiilistyminen – 22 miljardia euroa**
 - Olemassa olevien tehtaiden päästövähennykset
 - Pääsääntöisesti investointitukia
 - Erityisesti terästeollisuus, hiilidioksidin talteenotto

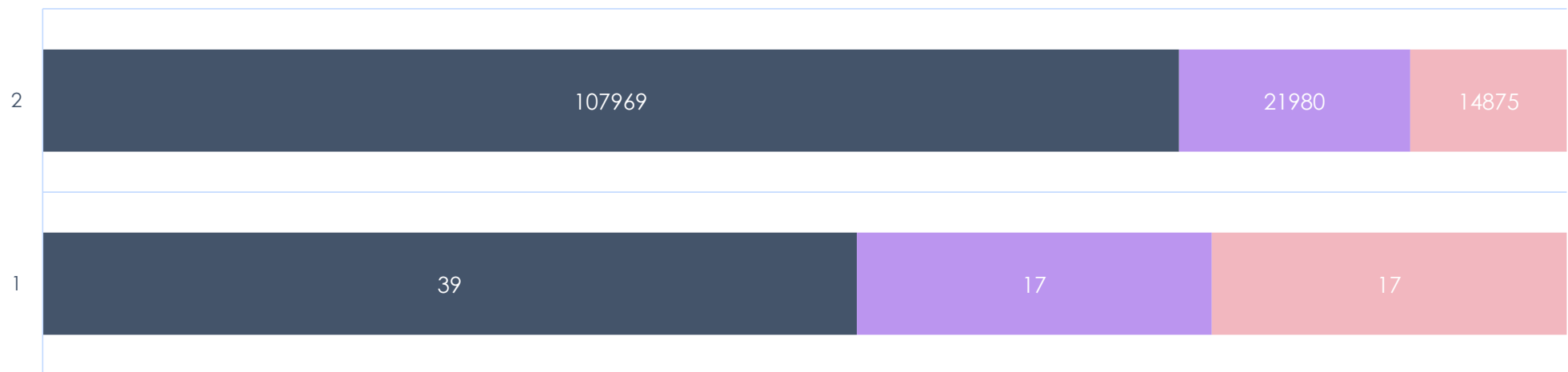
→ ***Euroopan teollisuuden uudistuminen***
- **Strategiset nettonollainvestoinnit – 15 miljardia euroa**
 - Investointitukia ja verokannusteita strategisten teknologioiden valmistukseen
 - Akkuarvoketju, elektrolyysarit aurinkopaneelit ja tuuliturbiinit, hiilidioksidin talteenottolaitteisto

→ ***Euroopan strategisen autonomian vahvistaminen, globaali kilpailu arvoketjujen sijoittumisesta***

Tukiohjelmat kohdistuvat energiaan

VALTIONTUKIEN KOHDENTUMINEN, TUKIOHJELMAT (KPL) JA BUDJETIT (MILJ. EUROA)

■ Uusiutuva energia ■ Teollisuuden vähähiilistyminen ■ Strategiset nettonollainvestoinnit

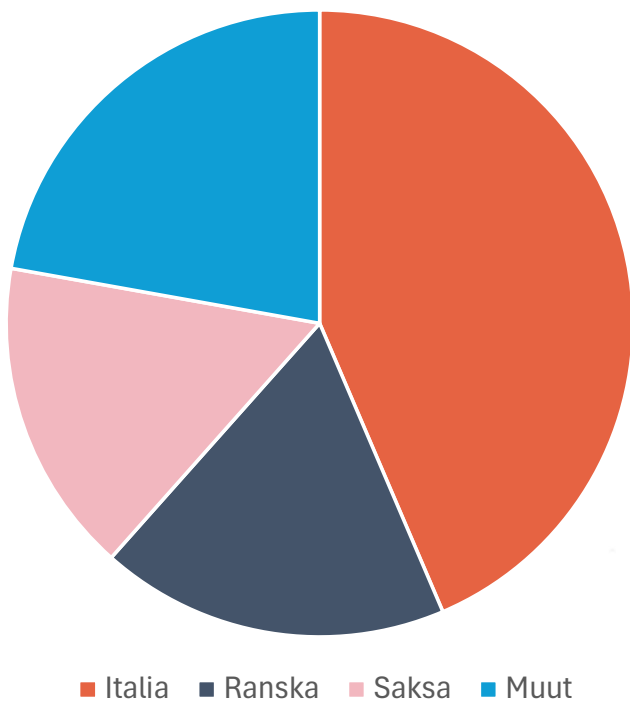

	1	2
■ Uusiutuva energia	39	107969
■ Teollisuuden vähähiilistyminen	17	2180
■ Strategiset nettonollainvestoinnit	17	14875

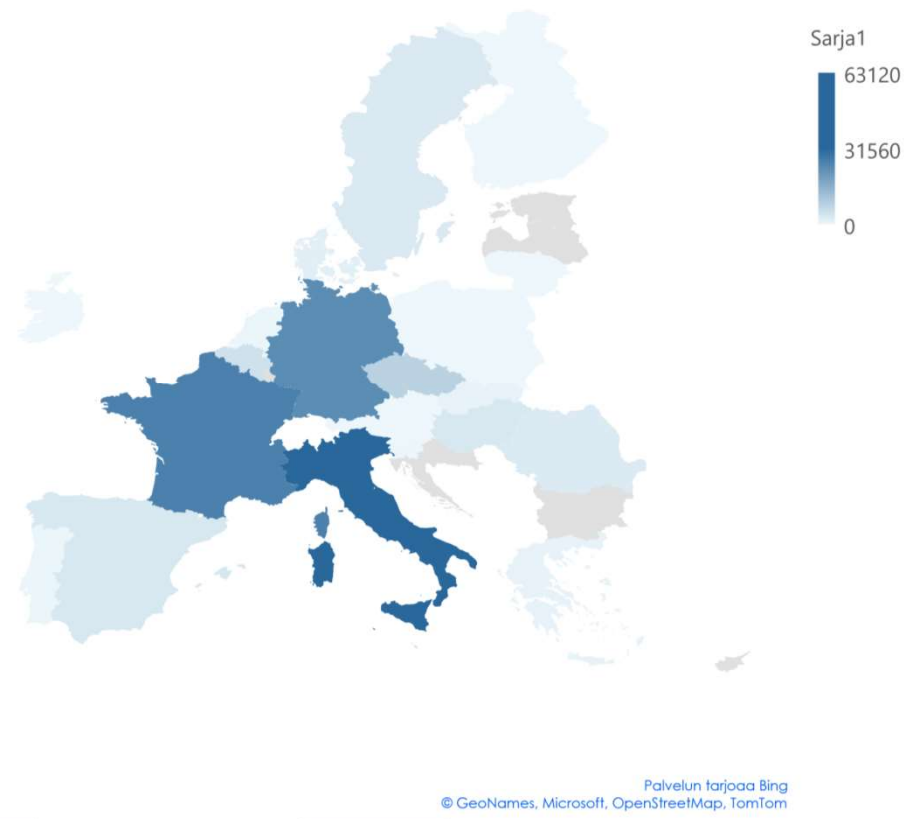
Suuret jäsenmaat dominoivat

- Italia, Ranska ja Saksa kattavat yhteensä yli 75% tukisummista

Valtiontuet jäsenmaittain (euroa)

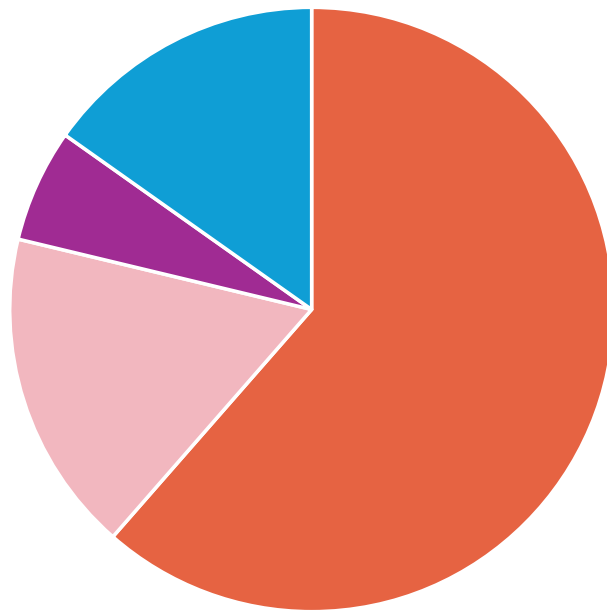
Tukiohjelmien budjetit (milj. euroa)

Suurten jäsenmaiden valtiontuet kohdistuvat eri tavoin

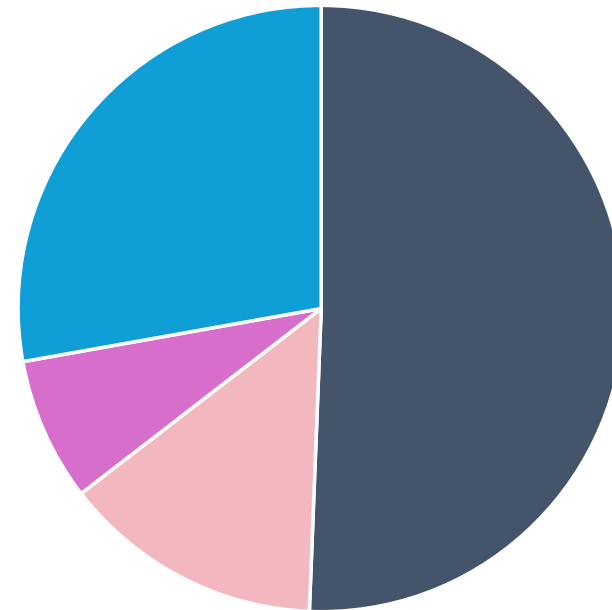
- Ranska hyödyntää kriisipuitteita, Italia energiasuuntaviivoja
- Saksalla eniten eri tukiohjelmia (12), teräs- ja akkuhankkeiden yksittäiset tuet

Energia- ja ympäristösuuntaviivojen (CEEAG) mukaiset valtiontuet

■ Italia ■ Saksa ■ Tšekki ■ Muut

Kriisipuitteiden (TCTF) mukaiset valtiontuet

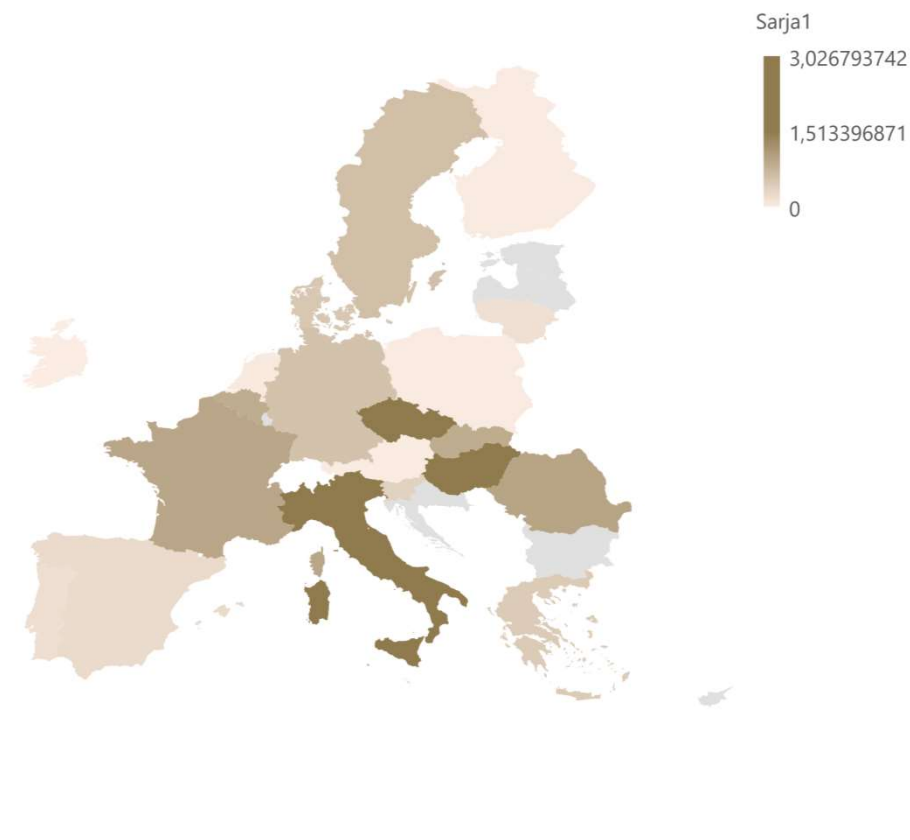

■ Ranska ■ Saksa ■ Unkari ■ Muut

Italia, Tšekki ja Unkari panostavat

- Monen maan tukiohjelmat ovat suuria niiden kansantalouteen nähden
- Eniten suhteessa kansantuotteeseen käyttävät Italia (3,0%), Tšekki (2,7%) ja Unkari (1,8%)
 - Tukisummat jakautuvat useille vuosille
 - Osa varoista RRF-elpymisrahastosta
- Ruotsin (0,6%) ja Tanskan (0,5%) suurehko tukiohjelmat kohdistuvat erityisesti hiilidioksidin talteenottoon

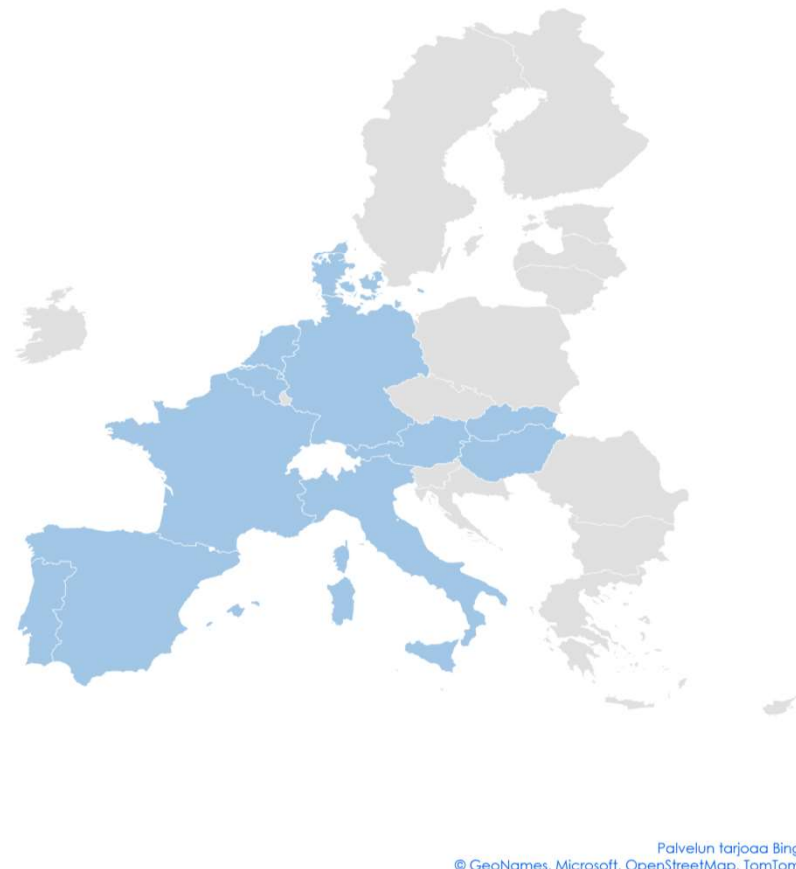
Valtiontukiohjelmien BKT-osuus (%)

Kilpailu akkuhankkeista

- 11 EU-maata on ottanut käyttöön tukimallin, jolla voidaan tukea **akkuhankkeita**
- Muut kohteet elektrolyysereiden, aurinkopaneelien, tuuliturbiinien sekä hiilidioksidin talteenottolaitteiston valmistus
 - Kriisipuitteiden (TCTF) jakso 2.8
- Budjetti yhteensä 14 miljardia euroa
- Suurimmat Saksa, Ranska ja Unkari

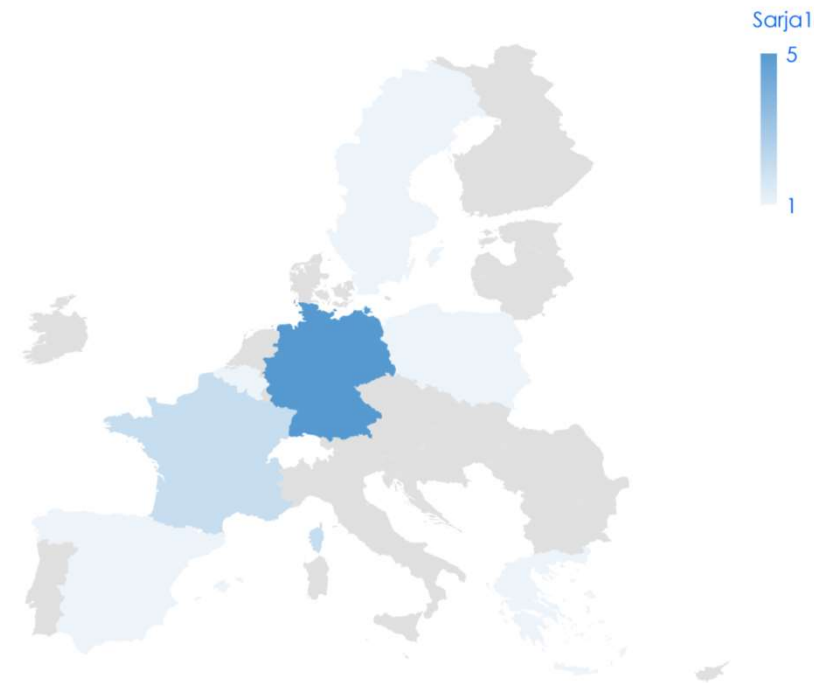
Strategisten nettonollainvestointien tukiohjelmat (TCTF 2.8)

Tuet yksittäisille yrityksille

- Kaikkiaan 12 komission hyväksymää tukea yksittäisille yrityksille, joista 8 **terästehtaille** Saksassa, Ranskassa, Belgiassa, Espanjassa ja Ruotsissa
- Muut: Northvoltin akkuhanke Saksassa, aurinko- ja sähkövarastohanke Kreikassa,, merituulivoima Ranskassa sekä vety Puolassa

Puhtaan siirtymän tuet yksittäisille yrityksille

Jatkuuko valtiontukikilpailu?

- Suomalaisista vientiyrityksistä 25% katsoo kilpailun EU:n sisämarkkinoilla vaikeutuneen lisääntyneiden valtiontukien vuoksi (Keskuskauppakamarin vientijohtajakysely 2024)
- Kriisipuitteet (TCTF) voimassa 31.12.2025 asti, ympäristö- ja energiasuuntaviivat (CEEAG) ainakin 2027 asti
- EU:n tulevat ratkaisut odottavat komission muodostamista, Lettan ja Draghin raportit viitoittavat keskustelua
- Trumpin valinta tuskin lopettaa Yhdysvaltain valtiontukia
 - Bidenin IRA-paketin tuista 80% republikaanien vaalipiireihin

Johtopäätökset Suomen kannalta

- Panostaminen puhtaaseen energiaan tukee koko Euroopan energiaturvallisuutta
- Kilpailu teollisten investointien sijoittumisesta tuilla epätervettä
- Suomen etu paluu tiukkoihin valtiontukisääntöihin...
- ...mutta uudessa todellisuudessa opittava elämään lähivuodet
 - Investointien kotiuttamiseen tarvitaan välineitä Euroopassa ja Suomessa
 - Valmisteilla oleva investointien verohyvitys välttämätön, varauduttava tarvittaessa jatkamaan 2025 jälkeen
 - EU:n kilpailulliset rahoitusvälineet, kuten innovaatorahasto Suomelle tärkeitä
- Olennaista Suomessa sähköä kuluttavien teollisten hankkeiden eteneminen
 - Sähkön tuotantoinvestoinnit liikkuvat Suomessa kyllä, jos kysyntää on
 - Suomen tukitoimet kohdennettava kilpailuihin teollisiin investointeihin ja mahdollisesti energiajärjestelmän joustoon ja kapasiteettiin
- Muiden maiden tukiohjelmat voivat tarjota mahdollisuuksia suomalaisyrityksille?

Teppo Säkinen
@tepposakkinen
+358 50 516 2868
teppo.sakkinen@chamber.fi

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

kauppakamari.fi
#Keskuskauppakamari
@K3FIN

9.7.2024

Kiitos!